

SZÖVEG –
SZÁM KATI

KÉP –
ÉDER VERA

A KÉPMÁS SZERKESZTŐSÉGE, a szerkesztőség képmásai

Szerkesztőségünkről már sokszor írtam a lap bevezetőjében, úgy mint egy családról, úgy mint egy jól működő, a másikhoz jól illeszkedő, de egymás fogaskerekeit nem csorbító szerkezeetről. Hadd mutassam be egy-egy villanásra személyesen is azokat, akik eddig nem szerepeltek a 20 éves sorozatban, de nélkülük nehezen lenne elképzelhető a Képmás, és kevésbé lenne örömteli a munka.

- ◆ Hogy a szerkesztőségben mennyire fontos a másik személye és mennyire összeforunk egy-egy feladattal, jól mutatja, hogy a szövegeket nem egy olvasószerkesztés nevű mappába gyűjtöm. A mappa neve: Ildi. **Gergely-Baka Ildi** az olvasószerkesztő a printnél, ő az, akire – ha épp szükséges, akkor tartalmi és terjedelmi szerkesztés után – teljes nyugalommal rá tudom bízni a szerzőktől érkező írásokat, sőt, tudom, hogy vészhelyzetben ezt is megcsinálná helyettem. Szóval, több mint olvasószerkesztő: Ildi. Ahogy ő fogalmaz, az a feladata, hogy minden nyelvi, logikai és egyéb akadályt elgördítsen az érthetőség útjából. Persze, szerénykedik, hiszen sok cikkét olvashattuk a lapban és a kepmas.hu-n is, olykor még a személyes életébe is bepillantást enged, például az esküvőjéről vagy a nagymamájáról írt jegyzetében. Én ezeket az írásait szeretem a legjobban, de tudom azt is, hogy milyen felkészülten megy az interjúira. Azt mondja, a Képmásnál ismerte föl, hogy a vele azonos értékrendű emberek közössége sem egy homogén massa, mert rengeteg téma van, amelyben nem értünk egyet, és ez jó.

Fodor Kriszti alapítványunk kulcsembere, ő szervezi a Média a Csaláért-díj jelöléseit, a zsűrizést, a díjátadót, a sajtózást, a médiamegjelenéseket, a podcastokkal kapcsolatos szerveznivalókat, de a szívügye a Képmás-estek. Azt mondja, lelkesíti, hogy ebben is évről évre meg tudunk újulni. Én meg azt mondom, nélküle ez nehéz lenne. Mivel élete évtizedek óta a háttérszervezésről szól, nagy színházi és egyéb kulturális rendezvényes tapasztalattal, megszokta, hogy a nézőtéren vagy a színpad mögött figyel, szurkol ugrásra készen. Az első ötletcsírától a teljes szervezésen át az estről készült videók utolsó simításáig aktívan jelen van és kézben tart mindent. Még azt is, jól lát-e majd a néző a második sorban a kamera mögött és van-e víz az asztalon. Nincs hét, hogy ne jönne valami film- vagy témaötlettel, miből is lehetne Képmás-estet csinálni. A legfontosabb visszajelzéseket tőle kapom nemcsak a csillogó orromra, a színpadon elhangzottakra is. Szereti figyelni a közönség reakcióját, és annak örülni a legjobban, amikor a nézők kifelé menet azt mondják: „Köszönjük!” De a legboldogabbnak akkor látom, ha kutya is van a közelben.

Amikor **Demecs Timi**t megkérdeztem, mi mindent is csinál szerkesztőségi titkárként, nem kezdte el sorolni a postázást, a sok tucatnyi munkatárs számlázással kapcsolatos ügyeit, az előfizetésekkel kapcsolatos ügyintézés és telefonálgatást, a terjesztéssel járó apró-cseprő teendőket, a mindenféle elszámolásokat, adminisztrációt, kitelepülést, hanem felnevetett és azt mondta: „Hát, semmit, itt vagyok.” Azt hiszem, mi is ezt szeretjük benne legjobban. Hogy itt van. Hogy elintézza, hogy kipakolja, hogy megbeszélje, hogy beszerezze, hogy meghallgassa, hogy néha jól megmondja és aztán egy nagyot kacagjon a csilingelő nevetésével.

Mióta Hajni nálunk van, csak azzal kell foglalkoznunk, amihez értünk. Ez hihetetlen áldás. Az aláírásában az áll, hogy gazdasági és üzletfejlesztési igazgató. Nekünk ez a biztosságot jelenti. Az Excel-táblák gurujának mondja magát, de nem ezért **dr. Péterfy Hajnal**, hanem mert eredetileg gyógyszerész. Talán innen a precizitás és a türelem, amivel végül minden ügyes-bajos dologra, bölcsészek és fotósok számára pláne megoldhatatlannak látszó problémára megtalálja a gyógyírt. Ebben nemcsak a Babafalva oldal létrehozásában szerzett tapasztalata jön jól, hanem a kamasz fiaival való együttélés tanulságai is.

Alig több mint fél éve van nálunk **Jámbor-Miniska Zsejke**, de hangja nélkül már elképzelhetetlen a napi munkazaj. Ha feladat van, azonnal beleugrik, egyébként az online tartalomfejlesztés a fő feladata. Izgalmas nyári kétlaki életéről ebben a számban hosszabban is olvashatunk a 36. oldalon, ebből jobban megismerhetjük, mint egy pár mondatos leírásból, ezért itt most csak ennyit.

Livia megjelenése volt valójában a kepmas.hu születésnapja, akkor vált önállóvá a Képmás online felülete, amelynek ma már több mint 2/3-a önálló tartalom. **Kőlny Livia** a mi kis tudós nőnk, műveltsége és megfontoltsága közkinccs a szerkesztőségben. Szerzőink is nagyon hálásak tapintatáért és kibillenthetetlen nyugalmaért. Hát persze, hogy igazi macskabarát.

Fekete Fanni a legújabb munkatársunk, ő végzi most Ivánkovics Szonja munkáját, akinek a napokban születik meg a kislánya. Szerzőként már képmásos volt, de elcsábítottuk a szerkesztőségi munkára is, ő bocsátja vízre online tartalmainkat. Azt mondja, már öt-hatéves korában is újságot írt, bár akkor még nem laptopon, hanem színes ceruzákkal, most pedig hálás azért, hogy a szenvedélye lehet a munkája. ♦

SZÖVEG –
HORVÁTH PÁL filozófus

SOROZAT –
MAGYAR PÉLDAKÉPTÁR

A HIMALÁJA ÉS A BALATON SZERELMESE

A kiegyezés és az I. világháború közötti időszak minden árnyoldala dacára az ország és a magyar gazdaság fejlődésének egyik fénykora volt. Ez kiterjedt a kultúra és a tudomány világára is, látványos eredmények, felfedezések, technikai újítások születtek a műszaki és természettudományok területén, így a földtudományok, a geográfia és a geodézia világában is, ahol a földtani kutatások klasszikusa, **Lóczy Lajos** alkotott.

- ◆ Lóczy Lajos a szabadságharc bukásának évében, 1849-ben, Pozsonyban látta meg a napvilágot. Kisnemesi famíliája a felvidéki Gömör vármegyéből származott, apja azonban vámtisztként a Magyar Királyság és Erdély akkor még létező vámhatárán, a Délvidéken a kiegyezés után megszűnő Zaránd megyében szolgált, ahol Ópáloson egy kis birtokot is vásárolt. A szabadságharc idején innen menekült feleségével a román felkelők elől a távoli Pozsonyba, ahol Lajos fia született. A család ezt követően rövid időre Pécsre került, 1854-ben azonban visszatért az ópálosi birtokra. Az ifjú Lajos az aradi minoriták gimnáziumába került, ott is érettségizett, közben apját tizenöt évesen elveszítette. A szűkössé váló anyagi körülmények dacára 1869-ben a zürichi műszaki egyetemre iratkozott be, a geológia és a geodézia szakra, öt esztendő után mérnöki diplomával a zsebében térhetett haza. Egyetemi éveiben már lelkesen vetette bele magát a földtani kutatásokba, kőzet- és ásványtani, talajszerkezeti kutatásokat végezve bejárta a Nyugati-Alpok és Tirol vidékét. Itthon a Magyar Nemzeti Múzeumban jutott szerény álláshoz, mint az ásvány- és kőzettani gyűjtemény segédőre, közben pedig a Zarándi-hegységben végzett kőzet- és rétegtani kutatásokat, amelyekről a Földrajzi Közlemények lapjain számolt be. Páratlan lehetőség nyílt meg előtte, amikor az ismert utazó és amatőr természetbúvár, **Széchenyi**

Béla gróf, „a legnagyobb magyar” fia geológus munkatársául szemelte ki tervezett távol-keleti expedíciójára. Bő három esztendő voltak távol, jártak Indiában, Burmában, Jáván, Borneón, Nyugat-Kína tartományaiban. A déli útvonalon nem sikerült bejutniuk az idegenek elől elzárt Tibetbe, így oda Belső-Kína felől jutottak el. Útjuk során Lóczy folyamatosan végezte geológiai, geomorfológiai kutatásait, a Himalája északi oldala felől közelítve azonosította, leírta az azzal párhuzamos északi hegláncot, a Transzhimaláját. Az út során főleg a tektonikai mozgások, a Föld kéreglemezeinek elmozdulásai, a hegységek képződésének folyamatai érdekelték, de gyűjtött kőzeteket, ásványokat, őskori fossziliákat, megkövült növény- és állatmaradványokat is. Erről szóló tudományos beszámolója néhány évvel később megjelent, egy csapásra nemzetközileg is ismert és elismert geológussá lett.

TUDOMÁNYOS KARRIER

Az expedícióról hazatérve még két évet töltött a Nemzeti Múzeumban, 1883-ban azonban átkerült a Magyar Királyi Földtani Intézet állományába, ahol a bányászati hegyvidék és az Erdélyi-érchegység geológiai feldolgozása volt a feladata. Rövidesen meghívták a geológia tanárának a pesti Műegyetemre, 1889-ben pedig megörökölte a pesti egyetem bölcsészkarán a neves földrajztudós, Hunfalvy János általános földrajzi tanszékét, ahol szinte élete végéig tanított, 1904–1905-ben a kar dékáni tisztségét is viselte, kutatóútjairól kötetek sorában számolt be. 1888-tól volt a Magyar Tudományos Akadémia tagja, két ízben is elnöke a Magyar Földrajzi Társaságnak, ekkor így fogalmazta meg a maga ars poetikáját: „Mi is a földrajzi társaságoknak és különösen a Magyar Földrajzi Társaságnak a feladata? A Föld származására vonatkozó elméletek művelésétől a szerves élet mindennemű megnyilatkozásának nyomozásán

Földünkön folyik le az anyagi és lelki élet valamennyi mozzanata.

Baross utca 28.,
a Lóczy család lakása
Balról íj. Lóczy Lajos,
Cholnoki Lászlóné,
Fink Ida és Cholnoky Jenő

végig az ember szellemi és társadalmi életének vizsgálatáig minden, de minden diszciplína foglalkoztatja a geográfust. Mert Földünkön folyik le az anyagi és lelki élet valamennyi mozzanata; a Földnek éghajlati, valamint térszintbeli és mennyiségi viszonyai hatással vannak a növényi és az állatlétre, ezek rendezik az ember foglalkozásait, alakítják jellemét, lelki tulajdonságait, sőt még vallási felfogását is.”

Lóczy Lajos alapítója volt a hazai turizmus és természetjárás szervezetének, a Kárpát Egyesületnek, vezette a Magyar Földtani Társulatot, amelynek megbízásából ő készítette el a 20. század elején a Magyar Korona országainak korszerű földtani térképét. 1919-es visszavonulásáig ő volt a Magyar Állami Földtani Intézet igazgatója, az utolsó időben helyettes államtitkári rangban. Hosszú tanári pályafutása alatt jeles geológusok, geográfusok, kartográfusok egész nemzedékét nevelte fel, olyanokat, mint a geológia tudományában utóda, Cholnoki Jenő, vagy a jelentős földrajztudós és politikus, a sikertelen trianoni béketárgyalásoktól a miniszterelnöki bársonyszékig emelkedett tragikus sorsú gróf Teleki Pál. Mint geológusnak, a terepmunka volt a lételeme, tanárként diákjait rendszeresen vitte hazai és külhoni kutatóutakra, tanulmányi kirándulásokra. Bejárták a Balaton környékét, a Duna és a Tisza közét, felmérték a bugaci és a déliblái homokpusztákat, jártak az Al-Dunánál. Útjait kezdetben az amatőr tudós és tudománypártoló Semsey Andor anyagi támogatása tette lehetővé. Az 1890-es években diákjaival vagy éppen a társául szegődő jeles biológus, zoológus kollégával, Entz Gézával, Cholnoki Jenővel vagy a földrendések kutatásának szakértőjével, Kövesligethy Radóval bejárta Bosznia-Hercegovinát, Itáliát, megfordultak Finnországban, Bulgáriában, Törökországban vagy éppen Oroszországban, ahol a Kaukázus vonulatait tanulmányozták. 1916 és 1918 között bejárta a Balkánt, kutatott Szerbiában, Makedóniában, Albániában is, ahová már

fia és szakmai örököse, ifjabb Lóczy Lajos is elkíserte, aki a II. világháború után Brazíliába költözött, és elismert alakja lett az ottani tudóstársadalomnak.

A BALATON

Életének utolsó szakaszában Lóczy nagy szerelme a Balaton és annak geológiai környezete volt. Folyamatosan tanulmányozta a tó medencéjét és a környező hegyvidéket, megállapításait *A Balaton tudományos tanulmányozásának eredményei* című háromkötetes műben adta közre. De folytatta az Erdélyi-medence geológiai feltérképezését is. Ennek volt a hozadéka jelentős kősólelőhelyek feltárása mellett a nagysármási gázmező felfedezése, amely alapja lett a későbbi román korszakban kiteljesedő erdélyi kőolaj- és földgázkitermelésnek. Lóczy alapvetően geológus volt, de gyűjtőútjain őslénytani, sőt néprajzi és régészeti gyűjtéseket is végzett, figyelt az általa tanulmányozott vidék – legyen az Kína vagy a Balaton-felvidék – történetére is. Nem öncélú gyűjtőszennvedély volt ez, hanem szervesen következett abból, ahogyan a saját tudományát felfogta: „az igazi földrajz a Földnek természettudományos ismerete, beleértve az embert is anthropológiai szempontból; összes jelenségeinek vizsgálata és a jelenségeknek törvénybe való foglalásában áll”. Élete nagy döntése volt, amikor még 1892-ben rokonaira hagyva az ópálosi családi birtokot, Balatonfüred mellett, Balatonarácson vett egy kúriát. A következő negyed században, ha tehetné, szívesen időzött itt, 1919-ben, visszavonulása után végleg ide költözött. 1920-ban a balatonfüredi szívkórházban halt meg, síremléke az arácsi régi temetőben van. Nevét viseli Füred határában a Lóczy-barlang és Budán a Pál-völgy-barlang Lóczy-terme, a balatonfüredi gimnázium, az Országos Földtani Intézet, a Lóczy Lajos Országos Földrajzverseny és az az emlékérem, amely a geológus szakma legjelentősebb hazai elismerése. ♦

A Média a Családért-díj szeptemberi jelöltjei

Média a Családért-díj

PÉTERFI ESZTER

**Mit tanulhatunk az öregektől? –
egy idősgondozó vallomása**

Újváros online

A Média a Családért-díj
fő támogatója:

Külhoni Média a Családért-díj

D. BALÁZS ILDIKÓ

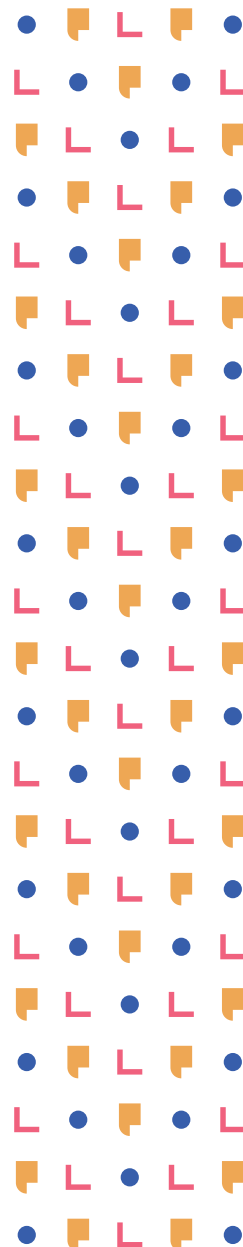
**Akiket az köt össze, hogy sérült
gyermekük várják őket haza: hős
anyák napjai**

liget.ro

A Külhoni Média a Családért-díj fő támogatója:

A jelöltekről szóló ismertetőt és a jelölt munkákat megismerheti
a mediaacsaladert.hu-n, ahol az Ön jelölését is várjuk.

◆ Az ausztráliai Nyugat-Arnheim-földön élő nawarddeken törzs évezredek óta gyakorolt módszere erdőik és mezőik műveléséhez a cool burning, azaz **hűvös égetés**. A száraz évszak kezdetén, vagyis április–május környékén a törzs tagjai fokozott óvatossággal és állandó felügyelet mellett meggyújtják az erdők már elszáradt aljnövényzetét és a réteket, legelőket. Így akadályozzák meg, hogy az aszályos hónapokban teljes erdők égjenek el, hiszen emberi mulasztás vagy villám okozta tűz esetén az így meggyérített aljnövényzeten már nem tud elterjedni a tűz. A módszer a napi élelem megszerzésében is segíti a törzset: a hagyományosan gyűjtögető életmódot folytató emberek a frissen égetett területeken könnyebben találják meg az apróbb kígyókat és rovarokat. Képzünkön nawarddeken asszonyok vadásznak teknősbékára. Az egész napos munka eredménye mindössze két állat volt, de a mező felégetése után lényegesen több zsákmányra számítanak.

A National Geographic fotósa, Matthew Abbott hosszú ideig dokumentálta az ausztrál törzs életét, munkáját a World Press Photo idei pályázatán a legjobb sorozat díjával jutalmazták. A legrangosabb sajtófotós pályázat díjazott munkáit hagyományosan Budapesten is kiállítják, idén szeptember 22-től látogatható a tárlat a Nemzeti Múzeumban. ◆

World Press Photo / Matthew Abbott for National Geographic / Panos Pictures